

XVIII. YÜZYIL OSMANLI DIŞ TİCARETİYLE İLGİLİ BAZI DEĞERLENDİRMELER

Numan ELİBOL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi, Eskişehir

ÖZET

XVIII. yüzyılda Avrupa devletleri Osmanlı dış ticaretinde daha önemli bir yer işgal etmeye ve Avrupalı tüccarlar Osmanlı topraklarında daha fazla boy göstermeye başlamışlardır. Bu dönemde Hollanda ve İngiltere gibi sömürge sahibi Atlantik devletleri başta olmak üzere, bazı Avrupa devletlerinin Osmanlı ticareti düşüş gösterirken, Avusturya ve Rusya gibi Orta ve Doğu Avrupa devletlerinin Osmanlı dış ticaretindeki payı hissedilir şekilde artmıştır. XVIII. yüzyıl sonlarında Avrupa devletleri ile yapılan ticaret, XVIII. yüzyıl sonlarında hammadde ihraç edip mamul mal ithal etme eğilimine giren Osmanlı İmparatorluğu'nun aleyhine dönmüştür. Bu dönemde gayr-ı müslim Osmanlı tüccarları da, hem Osmanlı İmparatorluğu dahilindeki ticaret faaliyetlerinde, hem de kıta Avrupası ile yapılan ticarete söz sahibi olmuşlardır. XVIII. yüzyıl sonlarında yabancı tüccarlara tanınan ayrıcalıklardan yararlanmak isteyen gayr-ı müslim tüccarlar kendilerine tanınan hakları suistimal etme yoluna gitmiş ve bu durum Osmanlı yönetiminin radikal tedbirler almasına yol açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüccar, ticaret, Avrupa, gayr-ı müslim, müstemin, Osmanlı ticareti